

Zirai ürünlere ait gelir vergisi tevkifatlarının ticaret borsalarındaki maliye veznelerine ödendikten sonra, ödenen bu vergilerin muhtasar beyannamede bildirilip bildirilmeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	62030549-120[94-2016/558]-100977
Tarih	12.04.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : 62030549-120[94-2016/558]-100977 12.04.2017

Konu : Zirai ürün alımında gelir vergisi tevkifatı ve beyanı hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda çiftçilerden alınan zirai ürünlerin vergisinin Ticaret Borsalarındaki maliye veznelerine ödendiği belirtilerek, ödenen bu vergilerin muhtasar beyannamede bildirilip bildirilmeyeceği, nasıl bildirileceği ve beyannamenin aylık mı üç aylık mı olacağı hususunda Başkanlığımız görüşleri aşağıda açıklanmıştır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde; kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde ise 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı ifade edilmektedir.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında ise, vergi tevkifatı yapacak olanlar sıralanmış ve bunların, ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecbur oldukları belirtilmiş, anılan fıkranın (11) numaralı bendinde de, vergi tevkifatı yapmakla yükümlü kişi, kurum ve kuruluşlarca çiftçilerden satın alınan zirai mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkifat yapılacağı belirtilmiş ve bu tevkifat oranları, hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda % 1, bunun dışında kalanlarda % 2; diğer zirai mahsulleri için ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda % 2, bunun dışında kalanlarda % 4 olarak belirlenmiştir.

Anılan Kanunun 98 inci maddesinin üçüncü fıkrasında; *"ziraî ürün bedelleri üzerinden tevkifat yapanlar hariç olmak üzere, çalıştırdıkları hizmet erbabı sayısı 10 ve daha az olanlar, 94'üncü maddeye göre yapacakları tevkifatla ilgili muhtasar beyannamelerini, bağlı bulundukları vergi dairesine önceden bildirmek şartıyla her ay yerine Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarının yirmiüçüncü günü akşamına kadar verebilirler."* hükmü bulunmaktadır.

Konuya ilişkin açıklamaların yer aldığı 175 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin "Muhtasar Beyannameye Eklenecek Belgeler" başlıklı (C) bölümünde;

"Zirai mahsullerin alış bedelleri üzerinden yapılacak gelir vergisi tevkifatına ilişkin muhtasar beyanname 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesi uyarınca alım-satımın gerçekleştiği ayı takip eden ayın 20 nci günü (5615 Sayılı Kanunun 10'uncu Maddesiyle 04.04.2007 tarihinden geçerli olmak üzere 23'üncü günü) akşamına kadar mükellefin bağlı olduğu vergi dairesine verilecek ve buna

ilişkin vergilerde aynı süre içinde (5035 Sayılı Kanunun 48/4-f Maddesiyle 01.01.2004 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere, beyanname verecekleri ayın yirmialtıncı günü akşamına kadar) ödenecektir.

Söz konusu kararnamenin yürürlüğe girdiği 1.1.1994 tarihinden itibaren zirai mahsullere ilişkin olarak verilecek muhtasar beyannameler ile ilgili olarak borsaca tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin bir örneği de beyannameye eklenecektir.

Aynı dönem içinde birden fazla alım-satım muamelesinin olması halinde, borsa tescil beyannamesinin yerine aynı bilgileri içeren borsaca onaylanmış bir liste muhtasar beyannameye eklenecektir."

açıklamalarına yer verilmiştir.

Diğer taraftan; 202 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde ise;

"...31.12.1993 gün ve 21805 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 93/5148 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince 01.01.1994 tarihinden geçerli olmak üzere, zirai mahsullerin alım-satımına ilişkin olarak borsada tescil edilen işlemler, borsada yapılmış addolunarak hayvan ve hayvansal mahsuller ile kara ve su avcılığı mahsulleri için % 1, diğer zirai mahsuller için % 2 nispetinde indirimli tevkifat uygulanmaktadır.

Zirai mahsul alımlarıyla ilgili olarak mükelleflerce verilen muhtasar beyannamede indirimli oran üzerinden işlem yapılmak üzere beyanda bulunulduğunda, 175 seri no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin (C) bölümünde açıklandığı üzere, borsa tarafından tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin de muhtasar beyanname ekinde yer alması gerekmektedir. Ancak, muhtasar beyannamede indirimli oran üzerinden işlem yapılmak üzere beyanda bulunulmakla birlikte, borsa tarafından tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin Gelir Vergisi Kanunu'nun 98 inci maddesinde belirtilen muhtasar beyanname verme süresi içinde ibraz edilmemesi halinde, mükellef tarafından beyannamede gösterilen matrah ve oran esas alınarak gerekli tahakkuk yapılmakla birlikte vergi dairelerince, borsalar veya mükellefler nezdinde tescilin doğruluğu ile ilgili olarak kontrol veya inceleme yapılacaktır.

Vergi Usul Kanununun 341 inci maddesi uyarınca doğabilecek vergi ziyaının önlenmesi amacıyla yapılan bu kontrol veya inceleme neticesinde alım-satımın borsa dışında yapıldığının ya da geç tescil yaptırılmasına rağmen muhtasar beyannamede indirimli oranlarda vergi tevkifatı bildirildiğinin tespit edilmesi durumunda, ilgililer hakkında cezalı vergi tarhiyatı yapılacaktır."

şeklinde açıklamalar yapılmıştır.

Öte yandan; 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun "Borsa işlemlerinin tescili" başlıklı 46 ncı maddesinde; "*Borsaya tabi maddelerin en az miktarları üzerinde yapılan alım satım muamelelerinin borsalara tescili zorunludur. Elektronik ticaret yoluyla yapılan satışlar da bu madde kapsamındadır.*

*Borsalarca gösterilen yerlerde yapılan işlemler **aynı gün**, borsa dışında alınıp satılmasına müsaade edilen maddelere ait işlemler en geç otuz gün içinde tescil ettirilir. Geçerli bir neden olmaksızın belirtilen sürelerde tescil zorunluluğunun yerine getirilmemesi durumunda, tescil ücreti yüzde elli fazlasıyla tahsil olunur..."* hükmüne yer verilmiştir.

Bu itibarla, zirai ürün alımlarıyla ilgili olarak borsalarca gösterilen yerlerde yapılan işlemlerin aynı gün, borsa dışında alınıp satılmasına müsaade edilen maddelere ait işlemlerin ise en geç otuz gün içinde tescil ettirilerek, borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin, vergi dairesine **aylık olarak verilecek** muhtasar beyanname ekinde ibraz edilmesi gerekmektedir.

Ancak; borsalar tarafından tasdik edilmiş borsa tescil beyannamesinin veya buna ilişkin listenin Gelir Vergisi Kanununun 98 inci maddesinde belirtilen muhtasar beyanname verme süresi içinde ibraz edilmemesi halinde, mükellefler tarafından beyannamede gösterilen matrah ve oran esas alınarak gerekli tahakkuk yapılmakla birlikte vergi dairelerince, borsalar veya mükellefler nezdinde tescilin doğruluğu ile ilgili olarak kontrol veya incelemelerin yapılabileceği tabiidir.

Ayrıca, zirai ürünlerin borsaya tescili aşamasında, müteselsil sorumluluk gereğince, ticaret borsalarındaki maliye veznelerine ödenerek emanet hesaplarına alınan gelir vergisi tevkifatı tutarlarının, muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden verginin ödenmesi aşamasında dikkate alınması gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(**) Talebiniz zerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026